

Vermeendigvuldigen

Auteur(s):

Fortuyn, W.S.P.

*De auteur is publicist.***Verschenen in:**

ESB, 86e jaargang, nr. 4329, pagina 775, 12 oktober 2001

Rubriek:

Prikkel

Trefwoord(en):

Iedereen in het land snakte nog naar adem na de aanslag op het WTC en het Pentagon, maar de beste stadhouder van ons land had zijn zaakjes al op orde. Nog voor het CPB, het IMF en de OESO met berekeningen kwamen, had minister Willem Vermeend al wat mathematische vingeroefeningen gedaan. Daaruit bleek dat de economische groei in ons land, toch al enigszins in de versukkeling door de sanering van de ict-sector, sneller zou teruglopen dan gedacht. Willem trok hieruit onmiddellijk zijn conclusies en riep op tot loonmatiging. De reactie van de sociale partners op deze voortvarendheid was vervolgens zeer voorspelbaar: de werkgeversorganisaties steunden de oproep en de vakbeweging riep "Ho, ho, tut, tut". Veel opmerkelijker was dat hoon zijn deel was van allerlei deskundigen, economisch journalisten en wetenschappers. Het is volgens die deskundigen nog veel te vroeg om met zulke vergaande conclusies te komen. Bovendien zou de excellentie voor zijn beurt spreken, en dat is zo ongeveer het ergste wat je in dit land kan doen.

Waarom spreekt de minister voor zijn beurt en welke hoge instantie bepaalt wanneer het zijn beurt wel of niet is? Die hoge instantie heet het poldermodel, waarin allerlei deskundige zaakwaarnemers bepalen wanneer het jouw beurt is, of je überhaupt aan de beurt komt, dus mee mag spreken, en wat de uitkomst daarvan dan wel mag zijn. Het aardige van een volwassen parlementaire democratie nu is, dat een politicus nooit voor zijn beurt spreekt, maar dat het aan hem is om het moment te bepalen. Degene die zonnig met hem afrekenen behoort de kiezer te zijn, maar behoudens wat lippendienst aan dit fenomeen heeft de polderelite en de partijlitedemocratie daar geen boodschap aan. Sterker nog, men acht dit fenomeen zo gevaarlijk en bovenal dom, dat men de kiezer er het liefste buiten houdt. Wij zijn een van de weinige landen waar de kiezer nimmer een stem op de macht mag uitbrengen. Burgemeesters, commissarissen van de koningin, voorzitters van Kamers van Koophandel, de SER, de minister-president, ministers, gedeputeerden, wethouders - en zo kunnen we nog wel even doorgaan - worden nimmer door de kiezer aangewezen. Nederland is een land met een grote democratische gezindheid, maar ook een land met een nauwelijks ontwikkelde democratische structuur. Het heeft meer weg van een meritocratie. Welnu, in zo'n meritocratie wordt nauwgezet aan grensbewaking gedaan en mag je natuurlijk niet voor je beurt spreken. De minister deed dat toch en dat is heel verstandig van hem. Beter te vroeg spreken dan te laat.

Moet Vermeend aan de rem gaan hangen op het moment dat de recessie daar is, met alle ontslagen van dien, of is het toch niet verstandiger dat op tijd te doen, zodat we kunnen doen aan kostenbeheersing en zo onze exportpositie verstevigen en de recessie dempen? Het antwoord lijkt mij voor de hand te liggen. Als de maatregelen voorbarig zouden zijn dan weten de bonden de werkgevers beslist tijdig te vinden. Mochten de bonden dat niet vertrouwen dan kunnen zij in de komende cao-onderhandelingen afspraken maken over loonstijgingen gekoppeld aan economische groeicijfers. Zo moeilijk is dat toch niet? Maar in plaats van complementen voor zijn voortvarendheid, kon de minister hoon incasseren.

Meer in het algemeen kan worden gesteld dat het kabinet-Kok II wel erg passief reageert op de aankondigingen door verschillende economische parameters van een recessie. Vorig jaar deed het kabinet al helemaal niets tegen de inflatie. Die zou niet ernstig zijn omdat we nu toch tot het eurogebied behoren. Het gebied als geheel kent een gematigde inflatie. In plaats daarvan deden het kabinet en de lagere overheden er nog eens een scheepje bovenop door een btw-verhoging, een ecotax en door stijging over de gehele linie van de tarieven van overheidsdiensten. Het kabinet zou er verstandig aan doen nu de lagere overheden, wat de prijsontwikkeling van hun diensten betreft, in de tang te nemen, de btw-verhoging terug te draaien tegelijk met de invoering van de chartale euro, het kwartje van Kok terug te geven aan de automobilist en de rijksuitgaven te bevroeren. Alle voorgenoemde extra uitgaven worden voor even in de ijskast gezet. Tenslotte draagt men zo bij aan het op peil houden van onze concurrentiepositie. Bovendien valt met een dergelijk pakket aan maatregelen ook een oproep tot loonmatiging in vruchtbaarder bodem. Het is dan natuurlijk wel zaak dat ook onze (top)managers hun graaigrage handen even diep in hun zakken stoppen en aan hun ondergeschikten het goede voorbeeld geven.

Kortom, het voorbeeld van Vermeend verdient het nagevolgd te worden door de minister van Financiën, Zalm, en de minister van Economische Zaken, Jorritsma. Daarbij kunnen de economische deskundigen van allerlei soort helpen door dit te steunen in plaats van wat schaapachtig te lachen en te schamperen om de dadendrang van deze in menig opzicht daadkrachtige minister.